

## POSTANOWIENIE

Dnia 2 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z wniosku A. O.  
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w P.  
o emeryturę górniczą,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń  
Społecznych w dniu 2 czerwca 2020 r.,  
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)  
z dnia 6 listopada 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od wnioskodawcy na rzecz organu rentowego  
kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści) tytułem zwrotu kosztów  
postępowania kasacyjnego.**

### UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 6 listopada 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...), na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w P., zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w K. z dnia 2 sierpnia 2017 r. i oddalił odwołanie wnioskodawcy A. O. od decyzji organu rentowego z dnia 31 stycznia 2017 r., w której wskazano, że wykonywana przez wnioskodawcę praca w K. w K. na stanowiskach: operatora sprzętu pomocniczego i technologicznego na odkrywce (od dnia 16 kwietnia 1985 r. do dnia 23 lipca 1986 r.) oraz kierowcy – operatora samochodowego sprzętu technicznego na odkrywce (od dnia 1 sierpnia 1988 r. do dnia 21 stycznia 2016 r.), nie była pracą górniczą w rozumieniu art. 50c ust. 1 pkt 4

ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 53 dalej „ustawa emerytalna”). Sąd Apelacyjny wskazał, że w aktach sprawy nie ma żadnego dokumentu, z którego wynikałoby, że wnioskodawca wykonywał prace operatora sprzętu technicznego czy technologicznego na odkrywce. Stąd brak jest podstaw do przyznania wnioskodawcy emerytury górniczej.

Powyższy wyrok zaskarżył w całości skargą kasacyjną pełnomocnik wnioskodawcy zarzucając naruszenie prawa materialnego – art. 50a ust. 1 w związku z art. 50c ust. 1 pkt 4 ustawy emerytalnej, przez błędną wykładnię i zastosowanie, skutkujące nieprzyznaniem prawa do emerytury górniczej, mimo że wnioskodawca legitymuje się wymaganym okresem pracy górniczej; - art. 50a ust. 1 i 2, art. 50c ust. 1 pkt 4 ustawy emerytalnej w związku z art. 32 ust. 1 oraz w związku z art. 32 ust. 2 Konstytucji RP, przez błędną wykładnię i zastosowanie skutkujące nieprzyznaniem prawa do emerytury górniczej, mimo że wnioskodawca legitymuje się wymaganym okresem pracy górniczej i wobec tego nierównym traktowaniem wnioskodawcy przez organ rentowy oraz dyskryminacją w życiu gospodarczym.

Wskazano także na naruszenie przepisów postępowania – art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c., przez sporządzenie uzasadnienia zaskarżonego wyroku w sposób niespełniający wymogów stawianych uzasadnieniu wyroku sądu drugiej instancji, tj. niewskazanie w uzasadnieniu pełnej podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, w tym szczegółowego wskazania dowodów, na których Sąd się oparł, a którym nie dał wiary i z jakich przyczyn, co miało istotny wpływ na wynik postępowania; - art. 382 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. oraz art. 391 k.p.c. oraz w związku z art. 386 § 1 k.p.c., przez bezpodstawne pominięcie części materiału zgromadzonego w sprawie na okoliczność rzeczywiście wykonywanych przez wnioskodawcę obowiązków i zadań w ramach jego zatrudnienia oraz uznania pracy wykonywanej przez wnioskodawcę jako pracę górniczą lub równorzędną pracy górniczej; - art. 233 § 1 k.p.c., przez nierozważenie przez Sąd drugiej instancji w sposób wszechstronny zebranego materiału dowodowego.

Pełnomocnik wnioskodawcy wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania,

ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i orzeczenie co do istoty sprawy przez oddalenie apelacji organu rentowego od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 2 sierpnia 2017 r. w całości wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania kasacyjnego, w tym o kosztach zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona oraz w sprawie występują istotne zagadnienia prawne, które sprowadzają się do następujących pytań:

1) Czy do pracy górniczej w rozumieniu art. 50c ust. 1 pkt 4 ustawy emerytalnej można zakwalifikować wymienione w nim rodzaje prac wyłącznie pod warunkiem wykonywania ich stale i w pełnym wymiarze czasu pracy czy też (...) można zakwalifikować również prace świadczone w niepełnym wymiarze czasu pracy?

2) Czy w rozumieniu art. 50c ust. 1 pkt 4 ustawy emerytalnej zatrudnienie na stanowisku kierowcy - operatora samochodowego sprzętu technicznego na odkrywce (tj. stanowisko wymienione w pkt 6 załącznika nr 2 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury i renty, Dz.U. Nr 2, poz. 8, dalej jako rozporządzenie z dnia 23 grudnia 1994 r.) lub praca na stanowisku operatora sprzętu pomocniczego i technologicznego na odkrywce (tj. stanowisko wymienione w pkt 22 załącznika nr 2 do rozporządzenia), przy jednoczesnym wykonywaniu obowiązków pracowniczych polegających na bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych kwalifikuje daną osobę do przyznania emerytury górniczej na podstawie art. 50a ust. 1 w związku z art. 50a ust. 2 i w związku z art. 50c ust. 1 pkt 4 ustawy emerytalnej?

3) Czy wykładnia art. 50c ust. 1 pkt 4 ustawy emerytalnej pozwala na przyjęcie, że przepis ten rozróżnia prace przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych od prac pomocniczych do prac przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych oraz nadto czy prace pomocnicze do prac przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych świadczone przez daną osobę stale również kwalifikują do uznania ich za prace górnicze?

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pełnomocnik organu rentowego wniósł o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz zasądzenie na rzecz organu rentowego zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Pełnomocnik wnioskodawcy we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powołał się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego oraz oczywistą zasadność skargi. W ocenie Sądu Najwyższego nie można jednak uznać występowania tak rozumianych przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania.

Za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. uznaje się zagadnienie dotychczas niewyjaśnione i nierozwiązane w orzecznictwie, a więc cechujące się nowością i którego rozstrzygnięcie może sprzyjać rozwojowi prawa. W utrwalonym orzecznictwie przyjmuje się, że powołanie się na tę okoliczność wymaga, obok sformułowania tego zagadnienia, także przytoczenia związanych z nim konkretnych przepisów prawnych, wskazania, dlaczego jest ono istotne oraz przedstawienia argumentacji wskazującej na rozbieżne oceny prawne (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, poz. 51; z dnia 10 stycznia 2012 r., I UK 305/11, LEX nr 1215784; z dnia 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z dnia 10 września 2014 r., I CSK 729/13, LEX nr 1532950; z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, LEX nr 1622307; z dnia 14 kwietnia 2015 r., II PK 217/14, LEX nr 678073; z dnia 28 października 2015 r., I PK 17/15, LEX nr 2021940; z dnia 14 stycznia 2016 r., II CSK 382/15, LEX nr 2090999). Wypada również dodać, że przesłanka ta nie zachodzi, jeżeli Sąd

Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, brak nadto okoliczności uzasadniających zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNAPiUS – wkładka 2003 nr 13, poz. 5).

Wskazane we wniosku skargi kasacyjnej zagadnienia prawne są w istocie pozorne i w istocie sprowadzają się do kwestionowania oceny prawnej ustalonego stanu faktycznego sprawy. W związku z tym za orzecznictwem Sądu Najwyższego przypomnieć należy, że zasady nabywania prawa do emerytur górniczych odbiegają od zasad obowiązujących powszechnie, co wynika z charakteru pracy górniczej, angażującej we wzmożonym stopniu siły fizyczne i psychiczne zatrudnionych. Z tego właśnie względu ustalając ogólne zasady nabywania prawa do górniczej emerytury ustawodawca z jednej strony uznał, że dla zaliczenia pracy górniczej do okresu, od którego zależy nabycie prawa do emerytury wystarczające jest, jeżeli praca ta była wykonywana co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy (art. 50b ustawy emerytalnej), z drugiej natomiast - uznał za pracę górniczą na odkrywce w kopalniach siarki i węgla brunatnego tylko zatrudnienie łączące się z wykonywaniem czynności o określonym charakterze i na wyszczególnionych w rozporządzeniu stanowiskach pracy, zaś dla oceny charakteru pracy górniczej nie mogą mieć decydującego znaczenia ani zakładowe wykazy stanowisk, ani protokoły komisji weryfikacyjnej kwalifikujące określone zatrudnienie jako pracę górniczą. Z brzmienia art. 50c ust. 1 pkt 4 ustawy emerytalnej wynika, że pracą górniczą jest wyłącznie zatrudnienie przy pracach ściśle górniczych, do których zaliczono roboty górnicze przy urabianiu i ładowaniu (w tym strzałowe i odwadniające), roboty transportowe przy przewożeniu nadkładu i złoża, miernicze oraz bieżące prace konserwacyjne utrzymujące sprawność techniczną agregatów i urządzeń wydobywczych (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 2010 r., I UK 339/09, LEX nr 607444). Do okresów pracy górniczej podlegają uwzględnieniu tylko prace polegające na konserwacji maszyn wydobywczych w układzie KTZ, które jako całość stanowią zestaw urządzeń służących do wydobywania kopaliny (nakładu i węgla) w górniczym procesie technologicznym, na który składają się urabianie, transport lub składowanie węgla

brunatnego. W konsekwencji sprzęt pomocniczy nie podlega zaliczeniu do sprzętu wydobywczego w kopalni węgla brunatnego, skoro sam ustawodawca w załączniku nr 2 do rozporządzenia z dnia 23 grudnia 1994 r. rozróżnia w wymienionych tam stanowiskach pracy, na których zatrudnienie na odkrywce w kopalniach węgla brunatnego uważa się za pracę górniczą, maszyny i urządzenia górnicze a także sprzęt pomocniczy i technologiczny (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2018 r., I UK 181/17, LEX nr 2433083 czy z dnia 30 stycznia 2018 r., I UK 529/16, LEX nr 2459723). W wyroku z dnia 27 czerwca 2019 r., I UK 95/18 (LEX nr 2687721), Sąd Najwyższy przyjął, że praca kierowcy-operatora samochodowego sprzętu technicznego w odkrywce, wymieniona w poz. 6 załącznika nr 2 do rozporządzenia z dnia 23 grudnia 1994 r., może być uznana za pracę górniczą tylko wtedy, gdy polega na wykonywaniu czynności wyczerpująco opisanych w art. 50c ust. 1 pkt 4 ustawy emerytalno-rentowej. Z kolei w wyrokach z dnia 28 kwietnia 2010 r., I UK 337/09 (LEX nr 601991) oraz z dnia 12 maja 2010 r., I UK 30/10 (LEX nr 590314), Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że o uznaniu zatrudnienia jako pracy górniczej przesądza nie nazwa stanowiska, użyta w wydany przez pracodawcę świadectwie pracy w szczególnych warunkach, odpowiadająca nomenklaturze zawartej w rozporządzeniu z dnia 23 grudnia 1994 r., lecz pozytywna weryfikacja dokumentu pod kątem zgodności rzeczywiście wykonywanej przez pracownika pracy z ustawowymi wymaganiami.

Pełnomocnik wnioskodawcy wskazał także, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący skutecznie wykazał, że złożona skarga jest oczywiście uzasadniona, gdyż skarżący wprost wskazuje, że oczywista zasadność skargi kasacyjnej w niniejszej sprawie wynika z błędnej oceny dowodów bądź ich nieprzeprowadzenia. W tym miejscu należy przypomnieć, że skarga jest oczywiście zasadna w sytuacji, gdy sąd dopuścił się naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, które jest poważne i oczywiste, a nie wtedy, gdy sąd dokonał oceny dowodów niezgodnej ze stanowiskiem jednej ze stron. Trzeba też zauważyć, że w zakresie zarzutu naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 k.p.c. uchybienie wymaganiom określonym w tym przepisie (art. 328 § 2 k.p.c.) może być ocenione jako mogące mieć wpływ na wynik sprawy tylko wyjątkowo, gdy braki w uzasadnieniu są tak

znaczące, że uniemożliwiają kontrolę kasacyjną zaskarżonego orzeczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2015 r., IV CSK 149/15). W ocenianej sprawie sytuacja taka nie wystąpiła bowiem uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego zawiera wszystkie niezbędne elementy, zatem i ten zarzut nie okazał się zasadny. Ponadto art. 227 k.p.c. nie jest źródłem obowiązków ani uprawnień jurysdykcyjnych, lecz określa jedynie wolę ustawodawcy ograniczenia kręgu faktów, które mogą być przedmiotem dowodu, do dowodów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Należy także przypomnieć, że art. 382 k.p.c. nie nakłada na sąd drugiej instancji obowiązku przeprowadzenia postępowania dowodowego, lecz sąd ten jest władny samodzielnie dokonać ustaleń faktycznych bez potrzeby uzupełniania materiału dowodowego zebranego przed sądem pierwszej instancji, o ile zachodzą ku temu potrzeby. Zarzut kasacyjny mógłby być zasadny gdyby skarżący wykazał, że sąd drugiej instancji bezpodstawnie nie uzupełnił postępowania dowodowego lub pominął część zebranego materiału, jeżeli uchybienia te mogły mieć wpływ na wynik sprawy, albo kiedy mimo przeprowadzenia postępowania dowodowego orzekł wyłącznie na podstawie materiału zgromadzonego przez sąd pierwszej instancji lub oparł swoje rozstrzygnięcie na własnym materiale, pomijając wyniki postępowania dowodowego przeprowadzonego przez sąd pierwszej instancji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 1998 r., II CKN 815/97, Wokanda 1999 nr 1, poz. 6 oraz wyroki: z dnia 16 marca 1999 r., II UKN 520/98, OSNP 2000 nr 9, poz. 372; z dnia 8 grudnia 1999 r., II CKN 587/98, LEX nr 479343; z dnia 6 lipca 2000 r., V CKN 256/00, LEX nr 52657; z dnia 13 września 2001 r., I CKN 237/99, LEX nr 52348; z dnia 22 lipca 2004 r., II CK 477/03, LEX nr 269787; z dnia 10 stycznia 2008 r., IV CSK 339/07, LEX nr 492178; z dnia 24 kwietnia 2008 r., IV CSK 39/08, LEX nr 424361 i z dnia 24 czerwca 2008 r., II PK 323/07, LEX nr 491386). Jednak skarżący nie zdołał wykazać takiego naruszenia przepisów postępowania, a tym samym wskazywana oczywistość nie znajduje uzasadnienia.

W związku z powyższym, na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. oraz § 9 ust. 2 oraz § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z

dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych  
(jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 265).